

## 6. VAJA: SPOZNAVANJE ŠIVOV IN UGOTAVLJANJE VIDEZA ŠIVA

### 1. Teoretične osnove:

Šiv je predstavlja prek niza vbodov linijsko oblikovan spoj med dvema ali več deli šivanca. Šive delimo po standardu **ISO 4916 v osem skupin**, glede na razporeditev plasti v šivu in mesta, kjer šivalna igla prehaja skozi material [1].

#### OZNAČEVANJE ŠIVOV PO ISO 4916

Oblike slojev šivanca se prikažejo na skici po sledečih pravilih:

- plasti materiala se označujejo s polno debelo črto,
- neomejen rob se označuje z valovito črto,
- omejen rob se označuje s tanko polno črto in
- vbod šivalne igle se prikaže kot navpična, ravna črta.

Vsak šiv ima številčno oznako, kjer je:

- prva številka (X) - zaporedna številka skupine (1 do 8),
- druga številka (XX) – razporeditev slojev šivanca (1 do 99) in
- tretja številka (XX) – položaj šivalne igle pri izdelavi šivalnega vboda (1 do 99).

**Oznaka šiva izgleda takole : X. XX. XX (npr. 1.01.01)**

Preglednica 29: Delitev šivov po ISO 4916

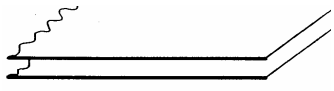
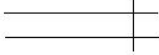
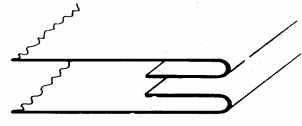
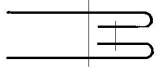
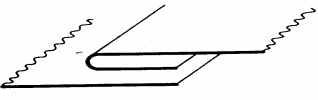
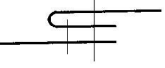
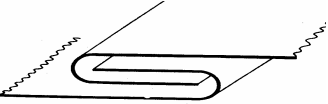


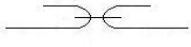


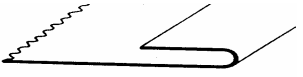

OBLIKA SLOJA ŠIVANCA	SKUPINA ŠIVOV							
	1	2	3	4	5	6	7	8
	2 ali več	1 ali več	1 ali več	1 ali več + 1 ali več	0 ali več	1	1	-----
	-----	1 ali več	-----					-----
	-----	-----	-----	-----	1 ali več	-----	-----	-----
	0 ali več	0 ali več	1 ali več	0 ali več	0 ali več	-----	1 ali več	1 ali več
Minimalno število slojev	2 ali več	2 ali več	2 ali več	2 ali več	1 ali več	1 ali več	2 ali več	1 ali več
Osnovna razporeditev slojev šivanca								

## 2. Naloga

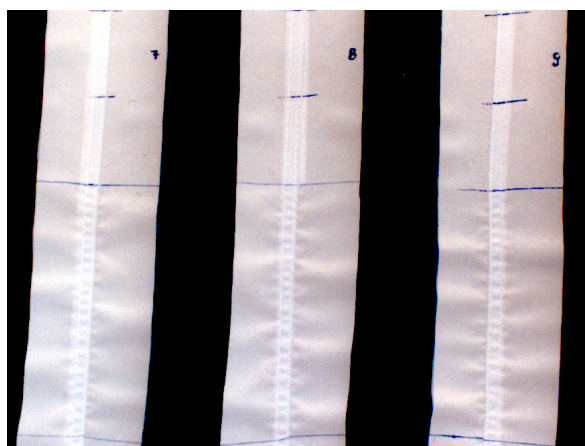
Izdelaj različne tipe šivov na vzorcih tkanine dimenzij 20 x 10 cm<sup>2</sup>. Vse spodaj navedene šive izdelaj na tkanini enake surovinske sestave, konstrukcije in ploskovne mase. Šive izdelaj na navadnem šivalnem stroju, ki šiva s prešivnim vbodom, gostota vbodov pa znaša 4 vb/cm. Šiv za zaščito robov izdelaj na specialnem šivalnem stroju z gostoto vbodov 3 vb/cm.

- a.) Izdelaj spojni šiv na dvoplastnem materialu, tip in vrsta šiva 1.01.01/301. Označi razpored slojev materiala za šivanje ter položaj igle. Napiši tudi na katerem delu oblačilnega predmeta ga srečamo najpogosteje, ter določi vizualni izgled šiva na podlagi testne metode AATCC 88B, po šivanju in po likanju s parnim likalnikom.
- b.) Izdelaj francoski šiv na dvoplastnem materialu, tip in vrsta šiva 1.06.03/301. Označi razpored slojev materiala za šivanje ter položaj igle. Napiši tudi na katerem delu oblačilnega predmeta ga srečamo najpogosteje, ter določi vizualni izgled šiva na podlagi testne metode AATCC 88B, po šivanju in po likanju s parnim likalnikom.
- c.) Izdelaj enkrat pošit spojni šiv na dvoplastnem materialu, tip in vrsta šiva 2.02.03/301. Označi razpored slojev materiala za šivanje ter položaj igle. Napiši tudi na katerem delu oblačilnega predmeta ga srečamo najpogosteje, ter določi vizualni izgled šiva na podlagi testne metode AATCC 88B, po šivanju in po likanju s parnim likalnikom.
- d.) Izdelaj dvojni podvihani oz. ploščati šiv na dvoplastnem materialu, tip in vrsta šiva 2.04.04/301. Označi razpored slojev materiala za šivanje ter položaj igle. Napiši tudi na katerem delu oblačilnega predmeta ga srečamo najpogosteje, ter določi vizualni izgled šiva na podlagi testne metode AATCC 88B, po šivanju in po likanju s parnim likalnikom.
- e.) Izdelaj vrsti in tip šiva 4.03.03/301.301. Označi razpored slojev materiala za šivanje ter položaj igle. Napiši tudi na katerem delu oblačilnega predmeta ga srečamo najpogosteje, ter določi vizualni izgled šiva na podlagi testne metode AATCC 88B, po šivanju in po likanju s parnim likalnikom.
- f.) Izdelaj tip in vrsto šiva 6.01.01/503 (za zaščito robov) na enoplastnem materialu. Označi razpored slojev materiala za šivanje ter položaj igle. Napiši tudi na katerem delu oblačilnega predmeta ga srečamo najpogosteje, ter določi vizualni izgled šiva na podlagi testne metode AATCC 88B, po šivanju in po likanju s parnim likalnikom.
- g.) Izdelaj tip in vrsto šiva 6.02.01 (za izdelavo dolžine) na enoplastnem materialu. Označi razpored slojev materiala za šivanje ter položaj igle. Napiši tudi na katerem delu oblačilnega predmeta ga srečamo najpogosteje, ter določi vizualni izgled šiva na podlagi testne metode AATCC 88B, po šivanju in po likanju s parnim likalnikom.
- h.) Izdelaj spojni šiv dolžine 50 cm na bombažni tkanini v vezavi platno (tip vboda 301), 1 cm od roba tkanine, z gostota vboda 4 vb/cm in določi dejansko število vbodov v šivu. Nato izvleci sukanec iz šiva, ter določi porabo sukanca in primerjaj z računsko določeno sukanca.

Preglednica 30: Skice in oznake uporabljenih šivov [2]

<i>OBLIKA SLOJA ŠIVANCA</i>	<i>POLOŽAJ ŠIVALNE IGLE PRI ŠIVANJU</i>	<i>TIP IN VRSTA ŠIVA</i>
		1.01.01
		1.06.03
		2.02.03
		2.04.04
		4.03.03
		6.01.01
		6.02.01

Prikaz nabiranja šiva na sestavljenih preizkušancih (slika 21).



Slika 21: Prikaz nabiranja šiva

Preglednica 31: Vajenica za izdelavo spojnega šiva, vrsta in tip šiva 1.01.01/301

Zap. št.	Opis faze dela	Skica
1.	Krojenje vajenice v smeri osnove. Oba sloja položimo lice na lice.	
2.	Označevanje dodatka za šiv 2 cm od roba šivanca z zarezo.	RD
3.	Šivanje z zatrjevanjem na začetku in koncu.	
4.	Vizuelno ocenjevanje nabiranja šiva.	
5.	Medfazno likanje	RD
6.	Obšivanje robov dodatka za šiv, da se robovi ne cefrajo.	
7.	Končno likanje.	RD
8.	Vizualno ocenjevanje nabiranja šiva.	

Preglednica 32: Vajenica za izdelavo levo-desnega (francoskega) šiva, vrsta in tip šiva 1.06.03/301

Zap. št.	Opis faze dela	Skica
1.	Krojenje vajenice v smeri osnove. Oba sloja položimo hrbet na hrbet.	
2.	Označevanje dodatka za šiv 1 cm od roba šivanca z zarezo.	RD
3.	Oba dela položimo hrbet na hrbet in šivamo po licu 3 mm od roba. Šivanje z zatrjevanjem na začetku in koncu.	
5.	Medfazno likanje. Šiv prelikmo, nato razlikamo.	RD
6.	Material obrnemo, položimo lice na lice natančno po šivu, da šiv leži v pregibu, ter sestavimo drugi šiv 5 mm od roba. Šiv na začetku in koncu zatrdimo.	
7.	Vizualno ocenjevanje nabiranja šiva.	
8.	Končno likanje. Šiv zalikamo v eno stran.	RD
9.	Vizualno ocenjevanje nabiranja šiva.	

Preglednica 33: Vajenica za izdelavo enkrat pošitega spojnega šiva, vrsta in tip šiva 2.02.03/301

Zap. št.	Opis faze dela	Skica
1.	Krojenje vajenice v smeri osnove. Oba sloja položimo lice na lice.	
2.	Označevanje dodatka za šiv 2 cm od roba šivanca z zarezo.	RD
3.	Šivanje z zatrjevanjem na začetku in koncu.	
4.	Obračanje zgornjega sloja v desno smer.	
5.	Pošivanje 3 mm od izdelanega spojnega šiva.	
6.	Vizualno ocenjevanje nabiranja šiva.	
7.	Končno likanje.	RD
8.	Vizualno ocenjevanje nabiranja šiva.	

Preglednica 34: Vajenica za izdelavo dvojno podvihanega (ploščatega) šiva, vrsta in tip šiva 2.04.04/301.301

Zap. št.	Opis faze dela	Skica
1.	Krojenje vajenice v smeri osnove. Oba sloja položimo lice na hrbet.	
2.	Označevanje dodatka za šiv 1 cm od roba šivanca z zarezo.	RD
3.	Likanje po dodatku za šiv obeh slojev (enega po hrbtu, drugega po licu).	
4.	Obračanje slojev enega v drugega pri dodatki za šive.	
5.	Pošivanje 3 mm od roba šiva na eni in drugi strani.	
6.	Vizualno ocenjevanje nabiranja šiva.	
7.	Končno likanje.	RD
8.	Vizualno ocenjevanje nabiranja šiva.	

Preglednica 35: Vajenica za izdelavo spojnega šiva, vrsta in tip šiva 4.03.03/301

Zap. št.	Opis faze dela	Skica
1.	Krojenje vajenice v smeri osnove. Oba sloja položimo lice na lice.	
2.	Označevanje dodatka za šiv 2 cm od roba šivanca z zarezo.	RD
3.	Šivanje z zatrjevanjem na začetku in koncu	
4.	Razlikanje šiva	
5.	Pošivanje 1 cm od roba šiva na levi in desni strani	
6.	Vizualno ocenjevanje nabiranja šiva.	
7.	Končno likanje.	RD
8.	Vizualno ocenjevanje nabiranja šiva.	

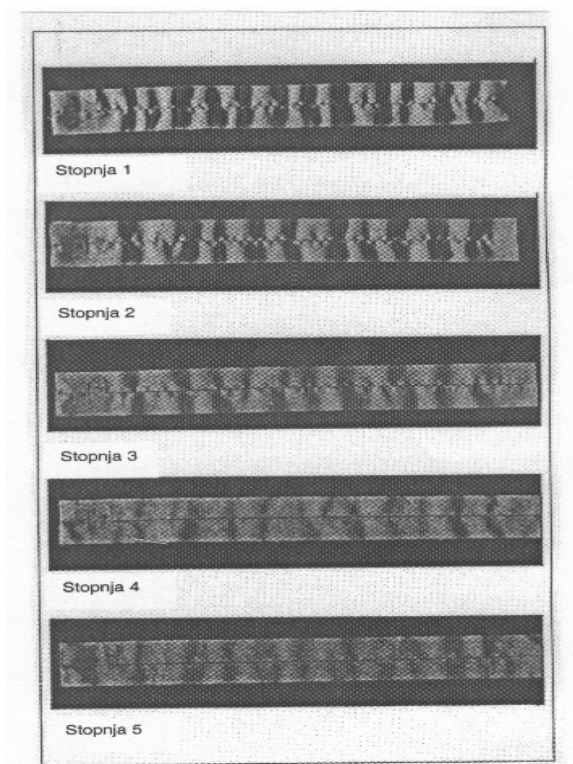
Preglednica 36: Vajenica za izdelavo šiva za zaščito robov, vrsta in tip šiva 6.01.01/503

Zap. št.	Opis faze dela	Skica
1.	Krojenje vajenice v smeri osnove.	
2.	Označevanje dodatka za šiv 1 cm od roba šivanca z zarezo.	RD
3.	Izdelava šiva za zaščito robov	
4.	Končno likanje.	
5.	Ocena kakovosti šiva.	

Preglednica 37: Vajenica za izdelavo šiva za izdelavo dolžine, vrsta in tip šiva 6.02.01/301

Zap. št.	Opis faze dela	Skica
1.	Krojenje vajenice v smeri osnove.	
2.	Označevanje dodatka za šiv 2 cm od roba šivanca z zarezo.	RD
3.	Šivanje z zatrjevanjem na začetku in koncu.	
4.	Končno likanje.	RD
5.	Vizualno ocenjevanje nabiranja šiva.	

Nabiranje šiva določamo kvalitativno na podlagi fotografij stopenj nabiranja šiva, ki ga ocenjujemo z ocenami od 1 do 5 po metodi AATCC 88B (slika 22).



Slika 22: Prikaz stopenj nabiranja šiva po metodi AATCC 88B

#### Literaturni viri:

- [1] Laing, R.M., Webster, J. Stitches and Seams. Manchester : The Textile Institute, 1998, 141 str.
- [2] ...ISO 4916. *Textiles - Seam types -- Classification and terminology*, 1991.
- [3] ...AATCC Test Method 88B-2003. *Smoothness of Seams in Fabrics after Repeated Home Laundering*, 2003.